

[Pürschel.]

naturligt for Staten i Kraft af, hvad han kalder dens Overejendomsret, at sørge for, at disse Værdier fremdrages til Nytte for det Samfund, som de altsaa i Virkeligheden tilhører. Ogsaa Ørsted har jo et godt Navn i konservative Kredse og for Resten ogsaa udenfor dem, derfor har jeg ment, det var af Interesse at fremdrage, hvad han mener om dette Spørgsmaal.

Der er saa i Lovforslagets § 4 givet nogle Bestemmelser med Hensyn til Ekspropriation. Heroverfor maa vi fra konservativ Side altid tage et vist Forbehold. Vi er Modstandere af Ekspropriation i al Almindelighed og ønsker den, begrænset saa meget, som det er muligt. Men det er jo ganske klart, at der kan tænkes Tilfælde, hvor Ekspropriation er den eneste Løsning, det anerkender vi fra vor Side ogsaa paa dette Omraade. Vi vil være med til i det Udvalg, der kommer, at søge at finde saadanne Regler for Erstatningens Fastsettelse, som bedst muligt sikrer Grundejeren, at han faar en virkelig fuld Erstatning. Men her vender man tilbage til Spørgsmaalet om Begrænsningen; det bliver et af de interessante Spørgsmaal, om denne Erstatning skal gives under Hensyn til, at det nu formodes eller maaske endog er konstateret, at der findes betydelige Værdier dernede. Det maa jeg altsaa efter hele det Standpunkt, jeg indtager til dette Spørgsmaal, mene, man ikke skal gøre i de Tilfælde, som klart ligger udenfor det, som i Øjeblikket er Genstand for en privatretlig Raaden her i Landet.

Dermed skal jeg paa mit Partis Vegne erklære, at vi er rede til at overveje denne Lov med den Velvillie, der fremgaar af mine Udtalelser, og maaske for visse Dele af mit Partis Vedkommende med noget større Forbehold, end jeg har taget, i det Udvalg, der nu kommer.

Jens Jensen: Jeg kunde have Lyst til at sige i Anledning af de Betragtninger, som det ærede Medlem Hr. Pürschel fremsatte angaaende det ejendomsretlige Forhold, at dersom vi nu tænkte os, at det gjaldt kun om dansk Søterritorium, om et Havomraade, hvor altsaa ingen enkelt kunde tilegne sig Ejendomsretten, ja, saa vilde det Spørgsmaal slet ikke fremkomme, hvem der havde Ret til de Værdier, der muligt kunde findes nede under Havbunden. Naar Forholdet er det, synes jeg heller ikke — det var jo det Spørgsmaal, som det ærede Medlem Hr. Gerhard Nielsen var inde paa —, at man kan give den Betragtning Ret, at en

tilfældig Grundejer ogsaa skal have Raadighed over de Værdier, som muligt kan findes i Jorden, paa selve Landomraadet.

Som det allerede er nævnt, er det et nyt Omraade, denne Lovgivning bevæger sig paa, hvad jo forklares ved, at man hidtil ikke har antaget, at Danmarks Undergrund indeholdt Raastoffer af videre Værdi. Videnskaben og den fremskredne Teknik har dog i den senere Tid ændret Opfattelsen noget, og der er i hvert Fald en Del Sandsynlighed for, at der i Undergrunden her i Landet findes Raastoffer, som det vil kunne lønne sig at fremdrage. Det er da ret naturligt, at Staten sikrer sig Retten til disse Værdier, saa de kan blive hele Folkets Eje. Deres Tilblivelse skyldes ikke menneskelig Virksomhed og skyldes altsaa heller ikke noget enkelt Menneskes Arbejde, og her er der et Omraade, hvor det ikke er vanskeligt at skelne mellem den enkeltes og hele Samfundets Rettigheder.

Jeg finder med Henblik paa dette Anledning til at pege paa, at det med Hensyn til Jordværdierne, baade de overfladiske og de mere dybtliggende, havde været overordentlig heldigt, om man i Tide havde skænket dette noget større Opmærksomhed. Det er nemlig min Opfattelse, at hvis man fra Begyndelsen havde søgt at gøre Ret og Skel og sørget for at faa fastslaaet, hvad der var den enkeltes, og hvad der var Folkets, havde meget set anderledes og jeg tror ogsaa langt bedre ud, end det gør nu.

Det ærede Medlem Hr. Pürschel fremsatte den Bemærkning, at det kunde jo være ret tvivlsomt, om det i Fremtiden kom til at dreje sig om Værdier af nogen Betydning, og jeg vil ganske give ham Ret i dette. Men paa den anden Side ved vi alligevel ikke, hvad Fremtiden kan bringe. Vi er vant til Overraskelser paa det videnskabelige Omraade, og det er meget muligt, at Videnskaben og den fremskredne Teknik om kort Tid kan faa Resultater frem, der kan gøre, at man i de danske Jordlag finder større Værdier, end vi hidtil havde tænkt.

Derfor er det meget muligt, at det noget nøjere bør præciseres, hvilke Raastoffers Fremdragning og Udnyttelse der fremdeles kan overlades til den enkelte og hvilke ikke. Ligeledes mener jeg, det kan være af Betydning, at det fastslaaes, hvad der forstaas ved Raastoffer i Overfladen, og hvilke der maa kaldes Undergrundsraastoffer. Men det er jo sandsynligt, at Sagen bliver henvist til et Udvalg, og der mener jeg at den Slags Ting kan komme under nærmere Behandling. Jeg vil anbefale Forslaget til